

Kinnitatud Laimjala Vallavolikogu
25. jaanuar 2007.a. määrusega nr. 2

**LAIMJALA VALLA
ARENGUKAVA**

2007-2013

Laimjala valla arengukava on dokument, mis sätestab Laimjala valla kui kohaliku omavalitsusüksuse sotsiaalmajandusliku olukorra ning keskkonna seisundi analüüsi ja prognoosi, arengu põhisuunad ning territoriaalse üldplaneeringu ja infrastruktuuri arendamise alused.

Valla arengukava eesmärgiks on välja selgitada valla erinevate eluvaldkondade arengut mõjutavad faktorid ning määratleda arengusuunad ja prioriteetsed tegevused järgnevateks aastateks.

Arengukava tegevused on planeeritud aastani 2013.

Laimjala valla arengu eesmärk on iga elaniku, ettevõtja ja töötaja heaolu tagamine ning elukvaliteedi tõstmine.

Käesolev dokument on kokkulepe eesmärgi saavutamise teedest, milles on toodud arendusprotsesside ajakavad ja ressursid.

Käesolevat dokumenti uuendatakse ja selle elluviimise edukust hinnatakse regulaarselt igal aastal.

Praeguses arengukavas vaadeldakse arenguprotsesse kooskõlas vallaeelarve prognoositavate võimalustega. Kuluobjektid on detailsemalt lahti kirjutatud vaid aastateks 2007-2010. Mitmed projektid sõltuvad kaasfinantseerimisest, mille taotlemisel on oluline projekti sisaldumine arengukavas. Valla huvides on arengukavasse sisse kirjutatud kõik perspektiivsed projektid, millele üritatakse taotleda kaasfinantseerimist. Arengukava koostamise protsessis on osalenud hulk valla elanikke. Arengukava projekt oli avaldatud valla kodulehel. Projekti töötasid läbi ja tegid ettepanekuid vallavolikogu liikmed ja komisjonid ning toimus avalik arutelu Laimjala Jahimajas.

Arengukeskkonda mõjutavad tegurid:

Käesoleva arengukavaga hõlmatud ajajärk on Eesti Vabariigile aktiivne periood Euroopa Liitu astumisest esimese kuue liikmeksõleku aastaga. Kuna kõiki riiklikke poliitika- ja strateegiaid teostatakse omavalitsuse territooriumil, on oluline teadlikkus Euroopa Liidu arengusuundadest ja strateegiatest ning lähtuda nendest oma tegevuse ja eesmärkide kujundamisel.

Kõige üldisemaks eesmärgiks on vähendada elukeskkonna erinevusi EL liikmesriikide ja kohaliku tasandi vahel.

Valla arengukava lähtub üldvisioonist, kus on kirjas, et

LAIMJALA VALD JA SAARE MAAKOND ON SUUREPÄRANE PAIK ELAMISEKS, TÖÖTAMISEKS, ÕPPIMISEKS JA PUHKAMISEKS.

Visioon Laimjala 2013

- **Ida-Saaremaa, kuhu kuulub ka Laimjala vald ja Muhu saar on veelgi tihendanud koostööd ühiste projektide ja tegevuste läbiviimisele, milliste eesmärk on edendada ja parandada piirkonna elanike elu ja muuta piirkond veelgi atraktiivsemaks investorile ja turistile**
- **Laimjala vald on meeldiv elupaik- turvaline, heakorrastatud ja inimsõbralik**
- **Laimjala vald on avatud, puhta looduse, turismi soosiv ja edendav, kultuuri ja sportimisvõimalusi pakkuv koostööaldis piirkond**

Visioonist lähtuvalt tuleb tagada valla elanike elukvaliteedi paranemine ja heaolu tõus. Toetudes ettevõtluse arengule ja mitmekesistades maaelu ning lähtudes hariduse, tervishoiu, spordi jt. tegevuste jätkusuutlikkusest, on võimalik arengukavas seatud eesmärged saavutada.

ÜLDISELOOMUSTUS

Laimjala vald asetseb Saaremaa idaosas. Ta piirneb läänes Valjala ja põhjas ja idas Põide vallaga. Idast ja lõunast piirneb vald Liivi lahega. Valla pindala on ca. 117 km² ja ühtib enam-vähem ka ajaloolise Laimjala vallaga. Kaldajoon on liigendatud, valla merepiiri jääb 99 laidu ja saart. Valda läbib Laimjala - Kuivastu maantee poolitab valla.

Valla keskus - Laimjala küla on maakonna keskusest Kuressaarest 40 km kaugusel, suuremad alevikud - Orissaare ja Valjala asuvad vastavalt 15 ja 17 km kaugusel. Nimetatud asulad vallale otsesteks tõmbekeskusteks ei ole, kui välja arvata see, et osa Kahtla Põhikooli lõpetanud lastest jätkavad õpinguid Orissaare Gümnaasiumis ja loomapidajad kasutavad Valjala jõusöödatehase pakutavaid teenuseid nii teravilja kokkuostul kui loomadele sööda toomisel. Kõik vajalikud teenused on kättesaadavad Kuressaare linnas.

Rahvastiku tihedus on 7,9 inimest km².

Rahvastik seisuga

01.jaanuar 2002	902 inimest
01.jaanuar 2003	892 inimest
01.jaanuar 2004	863 inimest
01.jaanuar 2005	849 inimest.
01.jaanuar 2006	823 inimest
01.jaanuar 2007	812 inimest

01.01.2008 a. seisuga elab rahvastikuregistri andmetel Laimjala vallas 795 inimest. Nendest 410 meest ja 385 naist.

Nende inimeste elukoht on Laimjala vallas registreeritud ja nad on Eesti kodanikud või elamisloa alusel Eestis elavad isikud.

Elanike vanuseline struktuur on üldjoontes jäänud stabiilseks, suurenenud on ühe protsendi võrra tööealiste ja vähenenud protsendi võrra laste osakaal. Pensioniealiste elanike osakaalu protsent on sama mis 2006 aastal.

Laimjala valla elanikkond väheneb aasta aastalt.

Laste sündivus ei ole aastati oluliselt vähenenud.

Rohkem mõjutab demograafilist situatsiooni inimeste vallast mujale elama siirdumine ja ka vanade inimeste surm.

Arengu eelduseks vallas:

- noorte ja tööealiste inimeste kohale jäämine või tagasitulek. See sõltub suuresti kogu valla arengust ja poliitikast nii kohapeal kui riigis tervikuna.
- jätkuvalt toetada peresid sünnitoetuse maksmisega, mille summa aastatega kasvab
- välja töötada tingimused, millega toetada õpilasi, kes peale kooli lõpetamist pöörduvad koduvalda tagasi

01.01.2007. aasta seis:

Lapsi (0-18 aastaseid)	21% valla elanikkonnast (170 inimest);
Tööealisi (19-65 aastaseid)	60,5 % valla elanikkonnast (491 inimest);
Pensioniealisi (65-....)	18,7 % valla elanikkonnast (152 inimest).

Loomulik iive aastate lõikes

2000	0,83
2001	0,36
2002	0,70
2003	0,67
2004	0,62
2005	0,82

Valla territoorium jaotub 24 külaks.

Rahvastikuregistri andmetel on elanike arv 15.09.2008 a.seisuga Laimjala valla külades järgmine:

Aaviku küla	31	Kingli küla	30
Asva küla	15	Käo küla	107
Audla küla	50	Kõiguste küla	20
Jõe küla	51	Laheküla küla	8
Kahtla küla	29	Laimjala küla	137
Kapra küla	24		

Mustala küla	16	Ruhve küla	10
Mägi-Kurdla küla	24	Rannaküla küla	
Nõmme küla	14	Saareküla küla	33
Pahavalla küla	27	Saaremetsa küla	47
Paju-Kurdla küla	18	Viltina küla	8
Randvere küla	35	Üüvere küla	10
Ridala küla	37		

Valla suuremad tööandjad on põllumajandusega tegelevad OÜ Audla, FIE Aine Kaljuste Nõmme Liha Piim ja FIE Maidu Vallik Asva Farmer, Kahtla lasteaed-põhikool, Laimjala Vallavalitsus
Elanikkonna teenindamisega (kaubandus) tegeleb OÜ Paios.

Tegutseb Laimjala Rahvamaja, raamatukogud on Laimjala külas ja Ridala külas, mõlema juures on ka avalik interneti punkt.

Laimjala valla territooriumil asuvad järgmised üle Saaremaalise tähtsusega turismiobjektid:

- Pireti kivi
- Blesta kivi
- Laidunina päevamärk
- Ohvrikivid
- Asva linnus-asula

VALLA ARENGUEELDUSED

Valla arengueelduseks on ettevõtluse jätkuv areng, selleks vaja oleva inimkapitali olemasolu ning vallaelanike võimalus aktiivselt puhata ja nautida tervet elukeskkonda.

Ettevõtluse osas on vallas järgmised põhitegevusalad:

- põllumajandus, s.h. alternatiivpõllumajandus
- kaubandus
- teenindus
- turism

Traditsioonilise põllumajandusega (piimakarja- ja teraviljakasvatus) tegeleb enamus talupidajaid, kelledest paljud turustavad oma toodangut. On ka väiketootjaid, kes piirduvad siiski ka ainult oma perekonna vajaduseks tootmisega. Põllumajandusettevõtetest on edukaimad OÜ Audla, FIE Aine Kaljuste Nõmme Liha Piim ja FIE Maidu Vallik Asva Farmer. Samuti tootmist laiendav FIE Andres Kaldmäe.

Juurde on tekkimas ka teiste põllumajandusharudega tegelejaid (hobusekasvatus, lambakasvatus, jm.)

Maareform on läbi viidud 75,9 % ulatuses, moodustatud on 1431 katastriüksust (31.12.2006), keskmise pindalaga 6,17 ha. Keskkonnaministri käskkirjadega on jäetud riigi omandisse 125 maaüksust pindalaga 1122,9 ha ja on esitatud taotlus veel 25 maaüksuse riigi omandisse jätmise kohta. Käesoleval ajal käib töö kasutusvalduse seadmiseks 25 maaüksusele. Maale peremehe saamine annab võimaluse maa paremale kasutamisele tulevikus.

Vajalik on maade munitsipaalomandisse taotlemise aktiveerimine.

Kaubandus on rohkem arenenud toidu- ja esmatarbekaupade osas. Kaubandusega tegeleb OÜ Paios. Külades, kus statsionaarne kauplus puudub, on probleem lahendatud selliselt, et valla buss toob kord nädalas soovijad Audla ja Laimjala kauplustesse, samuti alates 2006 aasta kolmandast kvartalist teenindab elanikke kauplusauto.

Valla mitmekesine ja puhas looduskeskkond loob hea eelduse puhke- ja loodusturismi arenguks.

Vallas on heas korras teedevõrk. Mobiiltelefoniside katab tervet valla territooriumi.

Põhiharidus on kõigile kättesaadav, piisavalt ei jätku lasteaiakohti, korraldatud on õpilaste koolitransport

Laimjala vald on turvaline piirkond elamiseks, põhilised õiguskorra rikkumised on varavastased kuriteod.

Valla arengus on rida arvestatavaid probleeme:

- tasuva töö puudusest tingitud elanike äravool
- kvalifitseeritud tööjõu puudus
- madalad palgad, vabariigi keskmisest madalam elatustase
- investorite vähene huvi piirkonna vastu
- negatiivne iive
- maamajanduse aeglane areng
- inimeste passiivsus ideede rakendamisel
- joogivee madal kvaliteet (kõrge rauasisaldus)
- aktiivse puhkuse veetmise võimaluste vähesus

Kasutades ära arengueeldused ning lahendades probleeme, on võimalik tõsta vallarahva elukvaliteeti ning heaolu.

KESKKOND

Keskkonnaalase tegevuse eesmärgiks on jätkuvalt meid ümbritseva keskkonna säilitamine elamiskõlblikuna.

See tähendab kvaliteetse joogivee tootmist ja müüki, reovee kaasaegset puhastamist, olmejäätmete sorteeritud kogumist, ladustamist ja töötlemist, aga ka kaasaegset keskkonnasäästlikku tootmist.

Laimjala vald asub Lääne saarte valgalal ja on ühena 15-st valgalal paiknevast kohalikust omavalitsusest seotud valgala arenguga ning koostamisel oleva "Läänesaarte alamvesikonna veemajanduskava " koostamise ja ellurakendamise

Veemajanduskava eesmärk on:

- valgalal asuvate reoveepuhastite efektiivne töölerakendamine heitvee täielikuks puhastamiseks;
- igat liiki reostuse vähendamine ja reostusallikate järk-järguline likvideerimine;
- keskkonnasäästlik tootmistegevus;
- piirkonna omapära, selle loodusliku, kultuurilise ja majandusliku potentsiaali parem ja täielikum ärakasutamine kõigi ühishuvides.

Veemajanduskava aluseks on:

- reoveepuhastite töökorras hoidmine ja renoveerimine OÜ Laiko poolt hallatavas kanalisatsiooni võrgustikus;
- elanikkonnale müüdava joogivee kvaliteedi parandamine ja euronõuetele vastavaks viimine.

Prioriteetid:

- jätkata tootmisjäätmete keskkonnanõuetele vastavat kogumist, töötlemist ja ladustamist;
- korraldada tsentraliseeritud prügivedu ja selle järkjärgulist laiendamist kogu valla territooriumil;
- keskkonna üldise olukorra parandamiseks korraldada jätkuvalt iga-aastaseid vallasiseseid heakorratalguid,-konkursse ja osaleda maakondlikus heakorraülevaatuses;
- jätkata Laimjala ümbruse maastikuhoolduskava järk-järgulist ellurakendamist;
- koostada Laimjala valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arengukava;
- renoveerida Laimjala valla olemasolevad reo- ja joogivee süsteemid;
- osaleda Maasi jäätmekäitlusjaama töös koostöös naaberomavalitsustega;
- üle Saaremaalise jäätmekäitlusettevõtte loomises osalemine;

TRANSPORT JA SIDE

Transpordi võimalused vallas on head. Valda läbib arvukalt maakonna siseseid bussiliine, samuti on korraldatud kohalik bussiliiklus (õpilasliini baasil).

Prioriteedid:

- jätkata õpilaste vedu olemasolevatel liinidel ja marsruutidel;
- koos bussiveofirmadega lahendada jooksvalt valla eri paigus tekkida võivad bussiliikluse probleemid.
- jätkuvalt pakkuda kord nädalas tasuta transporditeenust kaugemate külade inimestele valla keskusesse

Side olukord on viimastel aastatel oluliselt paranenud. Kõigil soovijail on võimalus taotleda telefonisidet. Mobiilsidega on kaetud terve valla territoorium. Laiendamist vajab internetiside.

Alates 2006. aastast on alustatud traadita interneti kasutamise võrgu rajamist valla külates. Tehniline teostatavus sõltub maakonna traadita raadiointernetivõrgu projekti käivitamise kiirusest.

Prioriteedid:

- taotleda raadiointernetivõrgu (Wimax, teised kaaseagsed lahendused) rajamist Laimjala valla külates ning võimaldada kõigile valla elanikele internetiühenduse saadavus
- digitaalse telefoniside loomine

TEED VALLAS

Valla territooriumil olevate kõigi teede kogupikkuseks on 149 km, sellest riigimaanteed 31,7 km ja kohalikke teid 117,3 km.

Prioriteedid:

- Laimjala valla teede renoveerimise investeeringute kava koostamine ;
- Laimjala valla avalike teede renoveerimine, viimine mustkatte alla;
- Laimjala küla tänavavalgustuse rajamine;
- iga-aastaselt peaksid toimuma järgmised teedehooldustööd:
kevadine kohalike maanteed profiilerimine, teede hõõveldamine, tolmutõrje, kraavide ja truupide ehitus ning remont, talvised lumetõrjetööd vastavalt vajadusele, teeäärte võsast puhastamised sügisel või varakevadel.
- Kingli karjääri otstarbekas, vallahuvidest lähtuv kasutuselevõtt ja majandamine
- valda läbivate riigimaanteed osas teede haldajale ettepanekute esitamine tolmutõrje, mustkatte alla viimise (Audla-Saareküla; Kahtla- Ruhve), viitade paigaldamise ja remondi osas.
- valla teederegistri pidamine

MAAREFORM

Laimjala valla pindala on 11732 ha 10.01.2006 oli katastris registreeritud 8825,7 ha ehk 75,23% valla territooriumist.

Maareformi lõpuleviimine sõltub paljuski seadusandlusest, mis sageli muutub ja kohati üsna ettearvamatult. Seetõttu on pikemaid prognoose maareformi osas väga raske teha.

Maa ostueesõigusega erastamise puhul ei ole hoonete omanikule pandud omapoolsete toimingute lõpetamiseks mingeid tähtaegu. Käesoleval ajal on kõik, kes soovisid maad erastada, seda ka teha saanud. Pooleli on ostueesõigusega erastamised, kus kaasomanikud ei jõua omavahel kokku leppida, inimestel puuduvad materiaalsed võimalused või ei suudeta tõendada omandiõigust hoonetele. Selles osas püüab vallavalitsus ka edaspidi olla nõustaja osas, et inimene saaks oma probleemidele lahenduse.

Järgnevate aastate peamiseks tööks maareformi osas jääb kasutusvalduste seadmine vabadele põllumajandusmaadele, riigi omandisse jätmise ja vallale vajalike maade munitsipaalomandisse taotlemine.

Kasutusvalduste osas on seadusandlus veel poolik. Maa efektiivsema kasutamise ja põllumajandustootmise arengu kiirendamise üheks eelduseks on Euroopa Liidu struktuurifondide võimaluste oskuslik ärakasutamine.

Prioriteedid:

- koostada valla üldplaneering
- maade taotlemine munitsipaalomandisse
- vabade maade väljaselgitamine

METSAMAJANDUS

Laimjala valla metsamaa pindala on 4780 ha, millest 50 ha on riigimets.

Metsa boniteet on alla Saaremaa keskmise.

Riigi- ja erametsa haldamisse vald juriidiliselt sekkuda ei saa. Sellega tegelevad Riigimetsa Majandamise Keskus, metsaomanikud ja Keskkonnateenistuse piirkondlik metsaspetsialist. Metsade haldamist kontrollivad Keskkonnateenistuse inspektorid ja vajadusel ka politsei.

Käesoleva ajani on vallavalitsus eelpool nimetatud ametkondade spetsialistidega teinud tulemuslikku koostööd, mis peab edaspidi jätkuma. Sellest saavad kasu nii metsaomanikud kui üldine elukeskkond.

Saaremaal on loodud erametsaühing, millesse võivad kuuluda erametsaomanikud.

Ühingusse kuuluvad saavad paremini vahetada informatsiooni ja soodsamalt osta istikuid või muud vajalikku. Kahjuks ei ole meie valla metsaomanikud selle ühingu liikmed.

Prioriteedid:

Lasteaed-põhikooli (sööklamaja) juures suurte ja vanade puude eemaldamine

Laimjala mõisapargis vanade puude eemaldamine

Valla teeäärte puhastamine puudest ja võsast koostöös maa-metsaomanikega.

TURISM

Laimjala vald on arenev turismi sihtkoht. Turismist on saanud ja saamas oluline sissetulekuallikas mitmetele kohalikele ettevõtjatele.

Valla rikkuseks on puhas loodus, ning pidevalt paranevad puhkamisvõimalused.

Turismi areng võimaldab mõnevõrra tasakaalustada valla eri piirkondade ebahühtlast arengut, avardab võimalusi uute töökohtade loomiseks ja annab lississetulekuid elanikele.

Eesmärk on kujundada Laimjala vallast turismi sihtkoht, mille hea maine põhineb siinsel loodusel, kultuuripärandil ja rahvuslikel traditsioonidel. Selleks tuleb mõjutada turistide voogusid, levitades positiivset infot nii sise- kui ka välisturul ning soodustada turismiga tegelevate institutsioonide koostööd erinevate turismivaldkondade arendamisel.

Oluline on kliendikesksus, kus elluviidava möödupuuks on valda külastavate turistide rahulolu, piirkonnas veedetud aeg ja nende kulutused reisi jooksul.

Turismi on vaja arendada säästlikkuse põhimõttel.

Määravaks saab turismiga seotud erinevate huvirühmade tihe koostöö.

Prioriteedid:

- jätkata turismiobjektide infotahvlite ja suunaviitadega varustamist;
- arendada edasi Asva.Sääremäe matkarada koostöös Valjala vallaga;
- taotleda raadiointernetivõrgu leviala suurendamist Laimjala valla kaugemate turismiga seotud objektide tarvis;
- võtta osa turismimesssidest;
- tutvustada Laimjala valda kui (sise)turismi sihtkohta;
- soodustada maanteeäärse teenindusvõrgu väljaarendamist ettevõtjate poolt;
- taotleda munitsipaalomandisse Laimjala valla Ruhve ja Saareküla külas asuvad supelrannad valla elanike ja turismi edendamise tarvis;
- Ruhve sulpluskoha puhastamine veetaimedest
- Ruhve kai renoveerimine, ehitus
- Asva linnusasula taastamiseks- korrastamiseks, esiletoomisega seotud toimingute teostamine. Teostatavus- ja tasuvusanalüüsi koostamine.

Lähemas tulevikus peaks Laimjala valla turismitoodetest kasvava trendina jätkuma aktiivse puhkuse ja talupuhkuse areng.

HARIDUS

Kooliminevate laste arvus ei ole lähiaastatel ette näha suurt kõikumist.

Aastate lõikes on see järgmine:

2010 - 4

2007 - 5

2008 - 6

2009 - 4

Kõigil koolikohustuslikel õpilastel on võimalus omandada põhiharidus Laimjala valla Kahtla lasteaed-põhikoolis, mõned õpilased õpivad omal soovil ka mujal.

Kaadriga on lasteaed-põhikool kindlustatud, pidevalt toimub töötajate täiendõpe. Vajadus on keelte, muusika ja ajaloo õpetajate järele. Eriti on vajadus logopeedi järele.

Kahtla lasteaed-põhikoolis on normaalsed töötingimused.

Prioriteedid:

- remontida Kahtla lasteaed-põhikooli poiste tööõpetusklassi ruum ja teha täies ulatuses koolimajas siseremonttööd ning paigaldada tuletõrje signalisatsioon;
- säilitada olemasolev munitsipaalkooli süsteem vähemalt kuueklassilisena
- lasteaia rühmale kaasaegse mänguväljaku rajamine;
- spordiväljaku kaasajastamine, renoveerimine
- koolis tegeleda pidevalt pedagoogilise kaadri kvalifikatsiooni tõstmisega;

KULTUUR

Vallal on kaks raamatukogu- Laimjala Rahvaraamatukogu Laimjala külas ja Audla Rahvaraamatukogu. Mõlema raamatukogu juures on interneti punkt.

Ajakirjanduse ja raamatutega varustamine jätta vähemalt senisele tasemele.

Vallal on üks rahvamaja – Laimjala Rahvamaja.

Rahvamajal on oluline roll oma valla kultuurielus.

Vajalik on jätkata rahvamajade juures töötavate ringide tööd.

Rahvamajale on iga-aastaselt vaja eraldada raha sisustuse kaasajastamiseks.

Valla haldamisel on Kahtla kalmistu. Kalmistu finantseerimist jätkatakse valla eelarvest.

Prioriteedid:

- lahendada rahvamaja juurdeehituse teel valla noortekeskusega seotud probleemid;
- korrastada Laimjala Rahvamaja hoonega piirnev tee, haljasala ja park;
- Laimjala korvpalliplatsi mustkatte uuendamine, uue võrkpalli-rannajalgpalliväljaku rajamine
- kohalike kultuuritraditsioonide säilitamine ja arendamine
- valla territooriumil asuva kirikuhoone korrastamise toetamine
- valla erinevates piirkondades tingimuste loomine kõikidele vanusegruppidele osalemaks soovi korral aktiivselt kohalikus kultuurielus.
- suvised kultuuriüritused valla erinevates piirkondades aitavad kaasa turismi arengule, kuid on ka kogu elanikkonna vabaaja sisustamisel olulised.
- rahvamaja põranda kapitaalremont;
- jätkata valla perespordipäevade traditsioone;
- jätkata vallas asuvate vaatamisväärtuste ümbruse iga-aastast heakorrastamist;
- korrastada Laimjala laululava ja selle ümbrus,
- hakata korraldama valla heakorrakonkurssi ja autasustada parimaid,

SPORT

Valla võimalikuks spordisaaliks on Kahtla lasteaed-põhikool, kus on võimla. Samuti on tulevikus võimalik kasutada Orissaare Gümnaasiumi spordihoone teenuseid. Valla külates on rajatud võrkpalliplatsid.

Prioriteedid:

- viia läbi igal aastal traditsiooniliselt võrkpallivõistlused valla karikale;
- toetada jätkuvalt noorte sporti, s.h. külatesse pallimängu platside rajamist;
- toetada laste võrk-ja jalgpalli harrastamist ja jalgpalli staadioni rajamist piirkonda;
- soodustada ja toetada vallaelanike sportlikke ning tervislikke eluviise;

SOTSIAALHOOLEKANNE

Vallaelanike vanuseline koosseis vananeb, pensionäride osakaal suureneb iga aastaga. Korraldamist vajab sotsiaalhoolekanne, et endaga mittetoimetulevad vanurid saaks paigutada hooldekodusse.

1. Sotsiaaltöö vallas hõlmab peamiselt elanikkonna seda osa, kes mingil põhjusel vajab kõrvalabi igapäevase elu korraldamisel. Alati ei ole see abi materiaalne vaid anda tuleb ka moraalselt abi. Valla sotsiaaltöö põhisuunad :

-sotsiaalteenused	-töö vanuritega
-sotsiaaltoetused	-töö puuetega inimestega
-töö lastega	-töö töötute ja tööotsijatega
-töö peredega	-töö projektidega

2. Momendil pakutavad sotsiaalteenused Laimjala vallas

Sotsiaalkorter-päevakeskuse baasil:

- tegelemine käsitööga (kangaspuud) -pesemisteenus
- pesupesemisteenus

Valla sotsiaalnõuniku käsutuses oleva autoga:

Transporditeenus, vanurite avahooldus

Sotsiaalnõustamine:

- juriidiline nõustamine
- psühholoogiline nõustamine

Tehniliste abivahendite tasuta kasutamine- Invaru baasil

3. Momendil pakutavad toetused Laimjala vallas:

Riiklikud toetused: -toimetulekutoetus

Valla eelarvelised toetused: -sünnitoetus; -matusetootus; -koolitoetused; -prillide, ravimite ja abivahendite soetamise toetus; -toetus igapäevase toimetuleku soodustamiseks; -transpordikulude toetus; -toetus valla sotsiaalhalduse sõiduki kasutamiseks transporditeenusena; -toetus muudeks kuludeks; -toetus õnnetuste puhul

Hooldajatoetus:

-hooldajatoetus; -toetus puuetega inimestele; -invavahendid puuetega inimestele

Sotsiaalsfääri tegevuse finantseerijad on koostöös riik, omavalitsus, fondid ja mittetulundusühingud

Arengusuunad sotsiaaltoetuste osas:

1. teha muudatused hooldajatoetust puudutavas määruses

Arengusuunad töös lastega:

- 1 igakülgset abi anda lastega peredele
2. jätkata aasta jooksul sündinud lastele ja nende vanematele vastuvõtu traditsiooni
3. lastekaitsetöös senisest enam pöörata tähelepanu laste turvalisusele, koolikohustuse täitmisele
4. tungiva vajaduse korral kasutada senisest enam eestkoste- ja kasuperede süsteemi

Arengusuunad töös peredega:

1. alustada perepäevade organiseerimise traditsiooni
2. töös probleemsete peredega kasutada senisest enam võrgustikutööd

Arengusuunad töös vanuritega:

1. senisest enam vanureid kaasata koduhooldusega
2. senisest enam toetada peresid, kes hooldavad vanureid
3. leida võimalus osta teenust hooldekodudest

Arengusuunad töös puuetega inimeste ja puuetega lastega:

1. võimalusel kasutada senisest enam avahooldust
2. kontrollida puuetega inimestel hooldajate tegevust
3. jätkata puuetega laste vanemate psüühilist ja juriidilist nõustamist
4. leida võimalus koduhooldustöötaja töölevõtmiseks

Töös noortega:

1. koostöös rahvamajaga leida võimalus noorte senisest enam kaasamiseks neile kasulikeks tegevuseks

Arengusuunad töös töötutega

1. jätkata töötute kasutamist hädaabitöödel
2. igakülselt toetada uute töökohtade tekkimist
3. jätkata töötute psühholoogilist ja juriidilist nõustamist
4. senisest enam kasutada töös töötutega sotsiaalset rehabilitatsiooni, töötute suunamist TTA koolitustele, ümberõppele ja tööle

Prioriteedid:

- rajada Laimjala külla päevakeskus Ussikännu elamu korteri ruumides ;
- toetada külakeskuste loomist;
- maksta valla eelarvest täiendavaid sotsiaaltoetusi;
- piirkonna ühise hooldekodu rajamine koostöös naabervaldadega.
- jätkuvalt võimaldada valla bussiga kord nädalas tasuta transporti valla äärealadel asuvate külade elanikele valla keskusesse (võimalus kasutada pakutavaid teenuseid – kauplus, side, perearst, raamatukogu, vallavalitsus jne.)

TERVISHOID

Tervishoiu arengu lõppeesmärk on elanikkonna hea tervise tagamine kättesaadava, efektiivse ja kvaliteetse tervishoiuteenuse kaudu.

Esmatasandi raviteenus kindlustatakse perearstide kaudu.

Perearsti süsteem toimib hästi. Valla elanikkonda teenindab kaks perearsti. Ühe perearsti vastuvõtu kabinet asub Laimjala vallamajas, kus asub ka hambaravi kabinet. Mõlemad võtavad patsiente vastu kaks korda nädalas. Perearsti keskus asub Orissaare alevis, kus on ka apteek.

Tervishoiu ülesandeks on inimese tervise kaitsmine ja tugevdamine, puuete, haiguste, vigastuste ja mürgistuste vältimine, diagnostika ja haiguste ravi.

Tervishoiu- ja sotsiaaltöö kavandamiseks ning ressursside vajadustega vastavusse viimiseks tuleb määrata elanike vajadused ja neid pidevalt analüüsida. Optimaalse tulemuse saavutamiseks vajatakse elanikest pidevalt ülevaadet.

Perearstidel tuleb jälgida laste tervislikku seisundit kodus ja koolis. Erilist tähelepanu tuleb pöörata riskiperedest pärit laste tervise probleemidele. Tuleb tagada laste füsioloogiline, füüsiline ja psühholoogiline eakohane areng.

Prioriteedid:

- tagada Laimjala valla elanikele arstiabi kättesaadavus, säilitada perearsti punkt
- psühholoogi kohtade loomine kooli juurde;
- avahoolduse arendamine vallas;
- koduõenduse arendamise toetamine vallas;
- tervisekasvatuse arendamine ja selle läbi inimeste tervise väärtustamise õpetamine.

KÜLALIIKUMINE

Kohalikus arengus on kõrvuti avaliku sektori ja erasektoriga oluline osa kolmandal sektoril ehk ühissektoril.

Külaseltsid kui ühiskondlik liikumine on võimalus kodukohta paremaks ja kaunimaks muutmiseks. Ainult ise tehes on võimalik muuta ja muutuda.

Laimjala vallas tegutsevad MTÜ Laimjala Jahiselts, valla pensionäride ühendus (Juured), Laimjala Talupidajate Selts, ning kaks külaseltsi (Saarekülade Selts ning, Ruhve Arenguselts).

Prioriteedid:

- aidata kaasa kohalike elanike organiseerumisele, sealhulgas MTÜ- de tekkele;
- tunnustada ja toetada kohalikke teotahtelisi inimesi;
- aidata kaasa külavanemate valimisele;
- õhutada inimesi aktiivsusele, olla abiks eneseusu taastamisel;
- toetada palli- ja kiigeplatside rajamist küladesse;
- toetada küladest tulevaid ideid ja projekte kaas- ja omafinantseeringute eraldamise kaudu;